

Uitgave van de Historische Kring Gende, 21^e jaargang (2014) nummer 2

Ganita mare

ISSN: 1878-7908

Colofon: op voorlaatste pagina

*Deze mare is bestemd voor:
zie adres envelop*

Ganita mare

Inhoud 2014-2

- 2 Allerlei
- 3 Kersenfeest en Open Monumentendag 2014
- 4-5 Dissertatie V.d. Voordt Pieck over stadsrechten
- 6-13 Halve eeuw veranderingen, deel II
- 14-16 Umstebjud, dialect
- 17-19 Kwartierstaat Kersenkoningin 2013
- 20-21 Lezing wederopbouwboerderijen
- 22 Lijst wederopbouwboerderijen Gendt
- 23-31 Herbergen, cafés enz., deel II
- 32-33 Toen ik nog klein was
- 34 Welkom nieuwe leden, aanwinsten, overleden
- 35 Colofon

Rabo Clubkas Campagne

Onze historische kring heeft van de 174 deelnemende verenigingen de tweede plaats behaald in de Rabo Clubkas Campagne en daarmee een bedrag van € 1.565,76 gekregen! Dit allemaal vooral dankzij de stemmen van onze leden d.w.z. u. Wij zijn ontzettend blij en trots dat zoveel leden ons een warm hart toedragen, waardoor wij zo hoog konden eindigen. Dat doet ons eigenlijk nog het meest, nog meer dan het fantastische bedrag waardoor wij bij eventuele verhuizing of huurverhoging nu wat financiële ruimte hebben. Heel hartelijk bedankt.

Wie is goed in fotoherkenning?

Onze fotoherkenningsgroep is al tijden bezig om namen en andere gegevens te zetten bij de oude foto's van de kring. Maar ze hebben nu aanvulling nodig van iemand die de wat jongeren op de foto kan herkennen. Ze zoeken een Gendtse of Gendtenaar van rond de vijftig of veertig jaar die veel eigen leeftijdgenoten en eventueel hun kin-

deren van naam kent. Wie heeft wat tijd op de woensdagmorgen of eventueel de maandagavond om foto's te bekijken en de goede namen erbij te plaatsen? Meld u dan aan voor deze activiteit bij een van de bestuursleden van de kring of info@historische-kringgente.nl. Vanaf september gaat de groep weer van start.

Boeken in voorbereiding

Zoals u in dit blad kunt lezen is Wim van Bon bezig met een boek over de stadsrechten van Gendt. Herman Buurman, die dialectartikelen in ons blad verzorgt, is op zijn beurt bezig met de uitgave van een Gendts dialectboek. Een jaar na de uitgave van ons eigen boek *Gendt tussen Kraaijenbosch en Knienepol* kunnen wij het financieel niet trekken om beide uitgaven, die voor Gendt van historisch belang zijn, in ons beheer te realiseren. Wel hebben wij beide schrijvers en hun pennenvruchten al met raad en daad ondersteund.

Vakantie

In juli en augustus is het kringgebouw gesloten. Wel kunt u ons via e-mail of telefoon bereiken. U ook een hele prettige en zonnige vakantie toegewenst!

Plaats delict, Misdaad bij de Romeinen

Een nieuwe tentoonstelling over waakhonden, sloten en bandieten is er in het Valkhof Museum van 18 mei t/m 5 oktober 2014. Leuk voor de (klein)kinderen.

Links de Betuwsche Stoomtram in de Dorpstraat Noord. Zie ook pag. 3 het thema vervoer op Open Monumentendag.

Kersenfeest en Open Monumentendag 2014

Kersenfeest 2014

De titel van onze tentoonstelling bij het Kersenfeest is: *Tussen de stranden van Vahali en Tieske*; met andere woorden: tussen scheepswerf Vahali en het veer van Tieske de Beijer.

Veerhuis Cornelissen bij hoogwater.

Voetbalvereniging De Bataven die het Kersenfeest organiseert, heeft het thema Brasil gekozen in verband met het komende WK in Brazilië. Wij hebben geprobeerd ons met deze titel een beetje aan te passen aan het thema van de organiserende vereniging.

Zoals altijd zal de fototentoonstelling weer in de Blauwe Zaal van de Leemhof gehouden worden. De opening is ook weer samen met Kunstkring Gendt Verbeeld, die in een andere zaal haar tentoonstelling houdt.

Wat krijgen we allemaal te zien op het Gendtse strand? Het wordt een mix van foto's van onder andere de werf, de Hulhuizer omdracht, steenfabrieken, veren, polderlandschap en we kijken ook even over de dijk heen. Verder op de tafels nog oude albums met foto's van lang en nog niet zo lang geleden. Wij hopen dat de tentoonstelling met dit thema weer een succes wordt en dat u en alle bezoekers van buiten ons weer weten te vinden op het Gendtse Kersenfeest op zaterdag 28 en zondag 29 juni a.s. De openingstijden zijn zaterdag van 14.00 tot 21.00 uur en op zondag van 11.00 tot 20.00 uur. U bent ook van harte welkom bij de openingshandeling op zaterdag om 14.00 uur door de nieuwe kersenkoningin met haar hofdames.

Open Monumentendag 2014

De Open Monumentendagen zullen in 2014 overal in den lande gehouden worden in het weekend van 13 en 14 september. Het thema is dit jaar Op Reis. Deze Open Monumentendagen gaan we terug in de tijd en worden de verhalen van het reizen, vervoer en transport van vroeger verteld. Op Reis gaat ook over de middelen van vervoer: over bus, Betuwsche Stoomtramwegmaatschappij, de boten, de veren en aanlegplaatsen. Gendt zal zijn eigen draai geven aan het thema, bijvoorbeeld met de werf en met een lijkwagen: de laatste reis van menigene. De verhalen

van toen leidden tot de situatie van nu en inspireren voor de toekomst. In Gendt zal een diversiteit aan historische vervoersmiddelen met als thema Op Reis op Landgoed Poelwijk, Poelwijklaan 5 te Gendt te zien zijn, maar dan **alleen op zondag 14 september**. Landgoed Poelwijk is dan open van 11.00 uur tot 17.00 uur. Vervoer komt aan bod in een fototentoonstelling op de deel en een PowerPointpresentatie in een ander vertrek. Tot 14 september.

Henk Klaassen

Transport van een boomstam met paard en wagen in de Dorpstraat bij Schaars.

Specimen academicum inaugurale sistens Statuta Gannitensia, huc usque inedita & animadversionibus illustrata

De achttiende-eeuwse dissertatie van Coenraad van der Voordt Pieck over de Gendtse stadsrechten, uit het Latijn vertaald en van een inleiding, noten en een nawoord voorzien.

Op 21 juni 1783 promoveerde aan de Universiteit van Utrecht een drieëntwintigjarige Nijmegenaar, die bij zijn geboorte Coenraad Pieck heette, maar aan wiens naam de achternaam van zijn overgrootmoeder Naletta van der Voordt werd toegevoegd. Zijn in het Latijn geschreven proefschrift is bewaard gebleven. De titel ervan, die hierboven staat, betekent *Academisch proefschrift over de Gendtse stadsrechten, tot nu toe niet uitgegeven en van kanttekeningen voorzien*. Dit artikeltje heeft tot doel aan te kondigen dat een Nederlandse vertaling van dat proefschrift op komst is.

Het proefschrift begint, na de gebruikelijke wijdlopijge titel en een ontroerende opdracht aan zijn vader, met een inleiding, waarin Van der Voordt Pieck (VdVP) de ligging en de geschiedenis van Gendt schetst en het doel van zijn werk uiteenzet: namelijk na te gaan welke de Gendtse privileges waren en hoe en hoe lang er een beroep op is gedaan. Voor dat doel heeft hij oude documenten bijeengebracht en als bijlagen toegevoegd. Die bijlagen bevatten heel wat interessants. Intrigerend zijn bijvoorbeeld de rechterlijke uitspraken uit 1618 en 1628 in een geschil tussen de Heer van Gent – eerst Willem, later diens zoons Hendrik – en de inwoners en functionarissen van wat vroeger een min of meer vrije stad was, maar daarna een heerlijkheid is. De Gendtenaren hadden heel wat klachten, waaronder dat de heer zich niet hield aan de bepaling van Willem van Gulik dat de richter zijn eed moet afleggen in de handen van de Gendste burgemeesters en schepenen. Het Gelderse gerechtshof was het daarmee eens en zo werd de Heer van Gent behoorlijk op zijn plaats gezet. Bovendien werd hem opgedragen ‘sodanige civiliteit te gebruiken, dat niemand reden gegeven wordt van te klagen’. Je vraagt je af hoe deze triomf toen door de Gendtenaren gevierd is.

Tussen de inleiding en de documentenverzameling bevindt zich de kern van het proefschrift. Daar vinden we de Middelnederlandse tekst van de verordeningen. Dat zijn de stadsrechten van Gendt voor zover de tekst daarvan bewaard was

gebleven. Dus niet de rechten die Otto II in 1233 schonk en die uit 1312 (van Reinald I), maar wel de uitbreiding daarvan door Willem van Gulik (1382) en Karel van Gelder (1493) en de bevestiging door Reinald IV (1410) en Arnold (1423). VdVP kon beschikken over twee afschriften van de Middelnederlandse tekst van die rechten. Het ene was hem ter beschikking gesteld door de Nijmeegse historicus In de Betouw, het andere door notaris Vermasen. Dat zegt meteen iets over zijn kennissenkring.

VdVP geeft vrijwel bij elk artikel commentaar, om zo te laten blijken dat hij een kundig jurist is,

Bevestiging stadsrechten 1312.

die noten natuurlijk te laten zien dat een artikel nog lang gefunctioneerd heeft in het Gendtse bestuur en de rechtspraak, maar vaak ook gaat hij in op details. Soms gaat het dan om de uiteenzetting van juridische terminologie (*besetten, gulde of recht doen, keurwond*: rechterlijke maatregelen (de hoogte van boetes, de rechtmatigheid van het tweegevecht) of de bevoegdheid van de rechter). Een enkele keer vertelt hij uitvoerig over een historische verwikkeling. Met name over de dood van Eduard I en diens opvolging door Reinald III heeft hij een zo gedetailleerd en insinuerend verhaal dat het komisch zou zijn als het niet zo droevig was. En bij al die aantekeningen verwijst VdVP naar de juridische en historische literatuur van die en eerdere dagen en laat zo zien hoe belezen hij is.

de graad van doctor waardig. Dat commentaar geeft hij in de vorm van voetnoten, soms erg kort, vaak erg uitgebreid.

Waar hij dat kan probeert hij in

Het titelblad, de opdracht, de inleiding en VdVP's aantekeningen zijn in het Latijn. En in het vertalen daarvan was mijn taak gelegen. Waarom ik het vertalen van de Latijnse delen van het proefschrift als mijn 'taak' zag, zal ik bij een andere gelegenheid uit de doeken doen. Hoe dan ook, ik heb die taak een jaar of vijftig laten rusten, maar toen ik bij mijn pensionering het plan opvatte om iets te doen aan en met mijn kennis van het Latijn – ik had er sinds mijn gymnasiumtijd nauwelijks iets meer aan gedaan – kon ik nauwelijks meer om die taak heen.

Het zou niet meer dan een pretentieloze tijdsbesteding zijn gebleven als een rechtshistoricus onder mijn kennissen, die ik om bijstand had gevraagd, mij niet in contact had gebracht met een jurist die gepromoveerd is op een veelomvattend proefschrift over stadsrechten en een classicus die van veel veel weet. Zij waren bereid mijn vertalingen te controleren en te corrigeren. En dat deden ze zo nauwgezet, prompt en plezierig dat ik het niet kon laten ijverig en met nog meer inzet het al vertaalde te verbeteren en het volgende stuk met spoed te vertalen. De vertaling is nu bijna af. Er zijn alleen nog wat probleempjes op te lossen. Overigens gaat het niet alleen om een vertaling van de Latijnse tekst. Ook de Middelnederlandse tekst van de verordeningen moest worden 'hertaald' naar hedendaags Nederlands. Er was weliswaar al een hertaling waarvan ik dankbaar gebruik heb gemaakt, maar hier en daar leek een andere omzetting beter.

Iets wat niet tot het stadsrechtenverhaal behoort, maar bij een proefschrift wel wezenlijk was (tegenwoordig is het helaas ongebruikelijk) zijn VdVP's stellingen. Het waren er elf en ze zijn nu ook vertaald. Vijf betroffen het natuurrecht en vier het Romeins recht. Deze negen zijn wellicht voor juridische fijnproevers van belang, maar de twee laatste, die 'de filosofie' betreffen vond ik het meest fascinerend. Ze gaan over de bliksemafleider, een instrument dat toen nog niet zo lang bestond. Dat VdVP daarover schreef, verwondert minder als je weet dat degene die de bliksemafleider in Nederland introduceerde een plaatsgenoot, ongeveer een leeftijdsgenoot en later een familielid werd.

Ik heb me niet beperkt tot vertalen en hertalen. Het proefschrift riep veel vragen op. Sommige daarvan vroegen om verduidelijking (wat is een *tiendmaaltijd*?). Andere vroegen om verduidelijking van juridische termen (wat is een *actio in personam* en wat een *actio in rem*?). En vaak

ook was ik simpelweg nieuwsgierig naar wat er aan de hand was, ook al was dat voor het begrip van de Gendtse stadsrechten niet zo van belang. (De rechten werden in 1423 bevestigd door hertog Arnold, die volgens VdVP door zijn zoon gevangen werd gezet). Als ik het antwoord op zo'n vraag kon vinden, heb ik dat toegevoegd met een eigen voetnoot.

Maar dan blijven er nog veel vragen over die niet met een paar voetnoten te beantwoorden zijn: Wie was die Coenraad Pieck? Hoe komt deze Nijmegenaar erbij zich te werpen op de rechten van een stadje in de Betuwe? Bezat de familie er land, waardoor hij er wel eens kwam? Wat was dat trouwens voor familie? Was het gewoonte in de familie om te promoveren? Wat voor functies ging men met die waardigheid bekleden? Enzovoorts, enzovoorts. Langzamerhand kan ik op heel wat van die vragen tenminste een deel van het antwoord geven, vaak dankzij de welwillende medewerking van personen die veel meer thuis zijn in deze onderwerpen dan ik. Over deze vragen en antwoorden gaat een inleidend hoofdstuk dat ik nu voorbereid.

Het is mijn bedoeling het resultaat als boek te publiceren. Ik vermoed dat ik daarmee de leden van de historische kring een plezier doe, die zich nu misschien afvragen wat er staat in dat boek van VdVP waarnaar nogal eens verwezen wordt. Het zal ook nuttig zijn voor historici die zich bezighouden met de regionale ontwikkeling van de Over-Betuwe, met stadsrechten of met de geschiedenis van het wetenschapbedrijf. En hopelijk voor veel Gendtenaren die er een indruk uit krijgen over de oude rechten van hun woonplaats, hoe erover gedacht werd en de rol die ze hebben gespeeld.

Wanneer het boek klaar zal zijn, weet ik niet. De ene vraag brengt me bij de andere. Bovendien ben ik geen vakhistoricus, dus heb ik op geen enkele vraag het antwoord klaar en moet er gestudeerd worden. En al studierend ontdek ik voortdurend nieuwe interessante zijwegen. Bovendien zijn er in het gepensioneerde bestaan nog veel andere leuke dingen te doen, waarvan – moet ik wel bekennen – de *Statuta Gannitensia* me erg afleiden.

Wim H.J. van Bon

Een halve eeuw veranderingen in Gendt

Met mijn neef Charl uit Canada ben ik de vorige keer de Dorpstraat van Gendt al doorgelopen van de Leemhof tot de vroegere verfwinkel van Nijs aan het eind ervan. Charl (vroeger gewoon Karel) is al een halve eeuw uit Gendt weg en staat versteld van wat er allemaal veranderd is. Wij lopen nu langzaam terug.

DEEL II

‘Dat beeldje aan de overkant ken jij vast nog niet Charl. Dat is de Draagster van Morgen, een moeder met een kind aan de hand. Dit beeld van Jac Maris moet het heden en de toekomst voorstel-

len. Het werd aangekocht bij het 1200-jarig bestaan van Gendt en daardoor worden dus heden, verleden en toekomst gecombineerd. De eerste vermelding van Gendt, toen Gannita, dateert namelijk uit 793 en dat was de aanleiding om in 1993, dus 1200 jaar later, eens uitgebreid feest te vieren en ook in kunst een blijvende herinnering na te laten. Tien jaar eerder hadden wij ook al gefeest, omdat Gendt toen 750 jaar geleden stadsrechten had gekregen. Diverse organisaties hebben hun uiterste best gedaan om beide keren er een volksfeest van te maken met een eetfestijn op straat en de tweede keer vanwege het slechte weer in een grote tent op de Julianaweide. Jammer dat er geen bankje naast het beeld staat waar we even kunnen uitrusten voor we de Dorpstraat teruglopen. Hier achter ligt de Molenwijk, die in de jaren negentig gebouwd is, de laatste grootschalige uitbreiding. Maar goed, laten we eens teruggaan. Hier heb je de opslagplaats van de

gemeente en de brandweerkazerne. Hiernaast zat vroeger fietsenmaker Hent Sweers, ook wel bekend als Hent de Blauwe; ik denk vanwege zijn overall. Weet je nog dat zijn gereedschap overal op de grond rondslingerde en dat er uiteindelijk niks meer aan de muur hing? Hoe hij in die chaos nog wat kon vinden, was mij een raadsel. Hij verkocht naast fietsen ook gasflessen, een wat rare combinatie, maar er was in die tijd behoefte aan. Bij mij thuis kookten ze op gas en dan kwam Sweers af en toe een nieuwe gasfles afle-

De fietsen en gasflessen staan al buiten bij Hent.

veren. Later verkocht hij ook nog antiek ofwel ouwe meubels of tussen ons gezegd en gezwe- gen ‘ouwe meuk’.

Iets verder dan Sweers zat dan de groentewinkel van Rikken en na hem kwam melkboer Aarntzen erin. Daarnaast stonden SRV-wagens, die van

SRV-wagen in de Dijkstraat.

Zie hier de SRV en automatiek van Bodewes.

daaruit al rijdende heel Gendt bedienden. Een ervan kwam op bepaalde dagen bij ons in de straat. Dan liep de buurt uit en dan konden er onder het boodschappen doen meteen de laatste roddeltjes uitgewisseld worden. Later, in 1983, is in een loods hierachter een vaste super gekomen, de Multimarkt. Die supermarkt is vaak verbouwd en heeft ook telkens een andere naam en formule gekregen. Als ik diep in mijn geheugen graaf was het volgens mij eerst Almarkt, daarna de SuperDirekt, dan Super en Super de Boer van Wim Reuselaars en nog onlangs is het weer veranderd in een C1000 en nu Coop. Maar nu komen we langs een vrij modern appartementengebouw met rechts nog het opschrift van 1Sun4All, een winkel voor zonnepanelen. Die is trouwens nog niet zo lang geleden eruit vertrokken. Vroe-

ger was dit de plek van het woonhuis met daarnaast de slagerij van Rasing. Na hem werd die slagerij korte tijd voortgezet door slager V.d. Elshout. Daarna werd de slagerij overgenomen door Bodewes, die het uiteindelijk tot automatiek ombouwde. Dat was heel handig als je 's avonds nog zin in een hartig hapje had, vooral na cafébezoek. Toen Bodewes vertrok, werd het geen vlees- maar nu eens een viswinkel en wel van Hendriksen. Dat was welkom, want de visboer die in schipperstrui en met zijn alpinopet op zaterdags

ZAKENNIEUWS

Aan de Dorpsstraat 66 in Gendt is vorige week een nieuwe vishandel geopend. Het betreft de firma Hendriksen die de beschikking heeft gekregen over 35 m² verkoopruimte, waarin een compleet nieuwe koel-vitrine is opgesteld en ook het overige gedeelte helemaal nieuw is. De zaak heeft daardoor een helder en fris beeld, waarin niet alleen de vis een ruime plaats heeft gekregen (men is ruim gesorteerd in alle soorten zeevis), maar waar tevens ruimte is gecreëerd voor diverse salades en een groot assortiment gerookte waren. De nieuwe vishandel is telefonisch bereikbaar onder nummer 08812-1442.

25-08-1981

Links het pand van melkboer Aarntzen en daarnaast van Bodewes.

langs de deur ging met de uitroep: 'Gestoomde makreel', was in de jaren zeventig verdwenen. Na viswinkel Hendriksen werd het de Vishal van Louis Veldhuizen. Nu hebben wij alleen de viskraam van René Kersten nog op woensdagmorgen en op de vrijdagmarkt die van De Laak uit Babberich. Na de Vishal heeft er ook nog een tijdje Boetiek Lisa van Gemma Willemsen, heel kort stoffeerdierij De Gouden Draad en daarna de Centrale Volksbank in gezeten. Maar eind

Links snackbar Bodewes, daarnaast het woonhuis van slager Rasing en dan de ingang naar de supermarkt.

jaren negentig werd het de nieuwbouw die je nu ziet. Na de verbouwing kwam linksonder Guijt met een dependance van zijn administratiekantoor, want op de kruising Dorpstraat/Langstraat had hij het hoofdkantoor met verzekeringen en makelaardij. In de plaats van Guijt kwam later de Euromaxx, een winkel voor allerlei koopjes en daarnaast, rechts op de hoek, kwam weer de CVB-bank terug met Bakker en Janssen Assurantiën, wat na ziekte van partner Janssen het Assurantie kantoor Roel Bakker werd. Dat heeft er niet lang gezeten, want dat werd daarna voor korte tijd NWB Computers van Mario Saleming, en vervolgens CompuGendt, een computerwinkel waar je ook hulp bij computerproblemen kunt krijgen en waar je computers en software kunt kopen. Dat is allemaal de moderne tijd Charl. Het wordt steeds mooier en makkelijker, maar je bent er steeds drukker mee voor je het allemaal uitgevogeld hebt. Achter CompuGendt zat de Duitse drogist Schlecker, maar dat hele concern is uiteindelijk failliet gegaan. Dat was het sein voor CompuGendt om dit grotere pand te betrekken en kwam 1Sun4All op de plek van CompuGendt en nu is dat bedrijf vertrokken. Naast CompuGendt zit de ingang van de Euro-

maxx. Nu is de Euromaxx verkleind en zijn er 4 studio's aan de voorkant, d.w.z. de Dorpstraat, voor terug gekomen. Maar goed, we zijn nog in de Dorpstraat en op de andere hoek woonde aan de achterkant de postbode, Eef Kempkens. Die kende jij vast wel. Eef was de president van de Gentenarren en hij was ook bij de Sprauwejaegers. Die bestaan overigens nog steeds. Wat kon die Eef praten, hij kletste alles los wat vast zat. Eef was vroeger schoenmaker geweest voor hij postbode werd. Zijn winkel, aan de voorkant, had een etalage die een stukje uit de gevel uit stak. Daar stonden schoenen in en als een kwajongen tegen de houten onderkant van dat stukje trapte, dan vlogen alle schoenen de lucht in. Eef kon dat niet waarderen, dat begrijp je wel. In dat winkelgedeelte heeft daarna van alles gezeten. Eerst optiek/juwelier Volman tot 1985, daarna Kadoshop Jasmijn, Maressa mode, Puk baby- en kinderkleding, Edith Wentink met natuur- en afslankmiddelen en daarna v.d. Logt en Joosten voor training en coaching. Tom v.d. Logt was daarvoor jaren leerkracht bij de basisschool De Vonkenmorgen geweest. Na V.d. Logt en Joosten werd het VerfenZo, waarvan het wel duidelijk is wat verkocht werd en nu is het dus Buurt-

zorg. Dat is een thuiszorgorganisatie, die mensen die hulp nodig hebben bijstaat. Aan de achterkant heeft ooit nog drukkerij Peleron gezeten voor die naar Dorpstraat Zuid verhuisde. Het volgende gebouw, waar we nu komen, ken jij nog als Warenhuis van Driel, nietwaar? Het zag er vroeger wel mooier uit, met een fraai glazen afdak. De laatste jaren is er niet veel aan gedaan. Een tijdje zaten er drie zaken van de fam. Van Driel in: links de textielwinkel van Jo van Driel,

in het midden het warenhuis van de ouders Van Driel, wat later speelgoedzaak Kadorama werd en rechts Woonidee van Frans van Driel met tapijten en gordijnen. Met Sinterklaas konden de kinderen er op de foto, op schoot bij Sinterklaas. Daarna hebben er steeds verschillende winkels in het hele pand gezeten, maar het langst Jo van Driel met een videotheek links en na het overlijden van Frans van Driel diens vrouw in het rechterdeel met kledingwinkel Catootje. Bij haar was de lol eraf nadat er een paar keer in inbraak was geweest. Nu zit er nog Woman Bruidsmode na verhuizing uit het pand van Eltink aan de Dijkstraat, waar vroeger zijn smederij en winkel zat. Eltink verkocht ook naaimachines en zelfgemaakte kinderkleding voordat Woman daar in 1993 in kwam. Maar zoals je ziet is Woman een

Th.P.J. Eltink
Erkend Gasfitter TECHNISCHE IJZERHANDEL

Dijkstraat 3 - Gendt
Telefoon 08812 - 1297
★
Postgiro 15769 97
Bankrekening:
Boerenleenbank, Gendt

Datum, 8-8-72

REKENING voor *de heer R. Ruelof*
Gemeente Gendt

1	Nuillat geiser
1	Stroo Loodplaat 750 Euro
1	gashaard O.K.V. Inbreuk
	<i>Loodplaat met aanleg</i> 1320,-
	<i>[Signature]</i> 8-8-72

Rekening voor een geiser, gashaard en kookplaat.

Daan en Ans Hoekjan.

paar jaar geleden naar de Dorpstraat verhuisd. Nu zit het meer in de loop. Trouwens heel veel andere winkels hebben in het gebouw voor korte of langere tijd een plekje gehad, zoals bloemen-

Het oude pand van Schaars met links de opening waar de lijkkooets stond.

Wit gestuukt: Im Weissen Rössl.

zaak Jasmijn van Hoekjan, Jeansshop Reuser, VerfenZo heeft hier ook gezeten, verder Mr. Music, Damesmodezaak Donna Casual, Wissing glas-in-lood, ijssalon De Knabbelaar, het winkeltje Handig van mevr. Balduk met breiwool en Casatronics met wit- en bruingoed. Ik ben er vast nog een paar vergeten want het is niet bij te houden. Het pand heeft nu twee eigenaren: Van Driel en een projectontwikkelaar. Die laatste wil het slopen, maar dat zou zonde zijn want het is een van de weinige monumentale panden van Gendt, hoewel het geen officieel monument is. Iedereen vindt het torentje apart. Mocht het toch tegen de vlakte gaan, dat moet het torentje bij nieuwbouw weer zo opgebouwd worden, zo heeft de gemeenteraad besloten, maar dat is eigenlijk toch namaak. Ik zie je weer opgelucht ademhalen. Ja Tinneveld, of Im Weissen Rössl, dat herken je weer. Vroeger heette het Het Witte Paard en was het van Schaars. Oorspronkelijk was het een stalhouderij waar ook de lijkkooets in de werkplaats een vaste parkeerplek had. Maar de ijzeren stangen voor de ramen zijn niet voor paarden maar om fietsen tegenaan te zetten. Op zondag na de mis kwam er tijdenlang een clubje heren bijeen om zogenaamd te biljarten,

maar het was meer om de preek met het nodige spraakwater af te blussen. Helemaal rechts zat er een winkeltje met een schuifraam aan de straatkant waar schep- en Ola-ijds verkocht werd. Er was in de jaren tachtig elke zondag disco, druk bezocht, want er was in de omgeving weinig

Officieel monument: ooit postkantoor, nu woonhuis.

voor de jeugd te doen en Nol Tinneveld was ooit van plan om er een hele danszaal achter te bouwen. Je ziet nog de heipalen, maar toen Nol overleed, kwam het er niet meer van. Als we de straat oversteken komen we bij een van de weinige officiële monumenten van Gendt. Het is een woonhuis, maar heel vroeger, lang voor jouw tijd, was het het eerste postkantoor van Gendt. Uit cultuurhistorische overwegingen is het daarom monument geworden. Dan had je daarnaast de tabakswinkel annex kapperszaak van de weduwe Derksen. Theo Messink is daar ooit als kapper gestart voor hij voor zichzelf aan de overkant begon in het pand van schoenmaker Milder. Het is nu in een woonhuis veranderd. Vroeger zat er aan de voorkant een sigarettenautomaat waar men 's avonds en in het weekeinde nog voor drie gulden (met wisselgeld op het pakje geplakt) het onmisbare rokertje kon trekken voor er onthoudingsverschijnselen optraden. Ernaast had je de drogisterij van Corry Cornelissen en Nissen. Vroeger had de vader van Corry, Jan Cornelissen, daar een kleermakerij gehad. Bij de drogist zat aan de zijkant weer een andere automaat voor hoge nood: een condoomautomaat. Hier kon je die stiekem aanschaffen en hoefde je niet openlijk in de winkel erom te vragen. Na Corry kwam drogisterij De Bruijn erin, daarna werd het DA Chantal en DA Carla. Carla is naar verderop verhuisd, daar ko-

men we straks langs. Opzij ervan heeft nog even in 1984 GoedGoed modestoffen gezeten. Dat was in de tijd dat er veel kleding zelf gemaakt werd. Nu in de crisistijd zou dat ook van pas komen, ware het niet dat er vaak heel goedkoop kleding uit de derde wereldlanden hier te koop is. Maar goed, naast de drogist heb je ons laatste postkantoor. Het is van een stukje verderop, waar we nog langs zullen komen, in 1986 naar de nieuwbouw hier verhuisd, maar ook uit dit pand moest het postkantoor wegens de bezuinigingen weg en nu is er een uitgekleden dependance van te vinden in de Bruna. Wel vind je hier de

De verfwinkel van Bisselink.

postbussen nog en een dependance van Guijt. Nu komen we waar heel vroeger schildersbedrijf/verfwinkel Bisselink zat. Je kon er verder ook stoomgoed kwijt, wat je nu trouwens weer bij Nico Janssen kunt afleveren. Bij mevr. Bisselink kon je nog op de pof kopen, mits ze je kende. Schoenwinkel Leemreise, waar we nu zijn be-

37

AAN Robbys Gerardshoek

Wilt U meegeven		
Wilt U zenden		
Hierbij ontvangt U		

3 rol 47637	af 13,65	40.95
10 rol 47638	af 13,50	135.-
2 rol 48855	af 18,75	37.50
5 rol 48856	af 13,65	68.25
250 gram allplastine		1.50
8 plaksel		3.90
totaal 10-6-5-78		287.10

th. Bisselink

Rekening voor genoeg behang voor de hele woning.

land, is eigenlijk heel honkvast en hij heeft zich aangepast aan de moderne tijd door nu ook orthopedische schoentechniek te leveren. Dat gebeurt door zijn zoon in het pand ernaast. In het hele begin zat Leemreide met winkel en werkplaats in het pand van schoenmaker Milder, maar halverwege de jaren zestig verhuisde hij naar dit pand dat vroeger het woonhuis van de fam. Pinta was. Ernaast zat vroeger de groentewinkel van Cornelissen, die de winkel had overgenomen van fietsenmaker Gert Peters, bijnaam Den Engel. Hun zoon Ben Cornelissen nam op een gegeven moment de winkel van zijn ouders over, maar had het ongeluk dat de bovenwoning in 1976 totaal uitbrandde met de nodige schade aan de winkel. Na de herbouw zette Ben de groentezaak voort, totdat deze overgenomen werd door Daan Hoekjan, die in 1985 weer opgevolgd werd door Ben Wentink. Ben verhuisde een tijdje later naar verderop naar een winkel samen met slager Lagerweij; die winkel komen we straks nog tegen. Na Ben kwam Hoekjan weer in het pand terug, maar nu niet met groenten maar met bloemenzaak Jasmijn. Na Hoekjan werd het later verhandel Nijs en makelaardij Klarenbeek. Die zijn we op de heenweg aan de overkant al tegengekomen. Nu is het dus een orthopedische schoenwinkel geworden met aan de achterkant schildersbedrijf Rensen. We arriveren nu bij het voormalige postkantoor, dat werd vervangen door de nieuwbouw die wij een stuk terug gepasseerd zijn. In dit oude postkantoor kwam Jeansshop Reuser en nu zit Express Wear er al weer jaren in. Wat een veranderingen en ik vraag me af of ik ze allemaal genoemd heb. Het Julianaplein is ook wel veranderd, met andere bestrating, een kunstwerk de Vlam, symbool van de baksteenindustrie hier, een muziektent en boompjes. Net na

de oorlog was men trouwens van plan hier het gemeentehuis te bouwen, maar toen heeft men

Ben Wentink met vrouw Edith en dochtertje Marieke.

toch besloten de villa van dokter Coenders aan de Nijmeegsestraat daarvoor te verbouwen, nu ons kringgebouw. Achteraan het Julianaplein zat links bakkerij Verhoeven, waarin later de Centrale Volksbank kwam, opgevolgd door Verhoeven Administraties. Links van dit pand zat nog korte tijd Di-Do, een winkeltje met tweedehands kinderkleding. Bij bakker Verhoeven was het trouwens vooral zondags een drukte van belang, want dan kwamen de mensen er schepijs kopen bij zijn vrouw Dora. Het bakken deed haar man en misschien het ijs bereiden ook, maar het ijs

Het oude postkantoor, later Express Wear met het Julianaplein en De Vlam op de achtergrond.

verkopen was haar afdeling. Naast de bakkerij had je de Vivo ofwel Janssens Versmarkt, dat weet je vast nog wel. Alle kleine supermarktjes

Op de hoek met de Dorpstraat had je Hoogveld Smit met een grote elektra en lampenzaak. Mevr. Ton Hoogveld was de eerste vrouwelijke, gediplomeerd elektricien in Nederland. Zoon Hans Hoogveld heeft nog steeds het elektrabedrijf, maar de lampenzaak is al enkele jaren een wijnwinkel: Wijnzinnig

**Yvonne de Boer
m.m.v. Mia Gerrits
en Martien Roelofs.**

Foto's en rekeningen: Ben Cornelissen, Mia Gerrits, Henk Klaassen, Martien Roelofs en archief HKG.

zijn intussen verdwenen. Ze kunnen het niet meer bolwerken tegen de grote, zoals AH en de Coop. Dan had je de Boerenleenbank, later Rabobank, wat nu antiekzaak 't Hooze Huys is. Tussendoor is het een tijdlang politiebureau geweest. Toen was er nog dag en nacht politie. Kom er nu maar eens om. Ernaast richting Dorpstraat zat de viswinkel van Berning en iets verder bruincentrum/schoonheidssalon Erika dat daarna verhuisde naar de Wilhelminastraat en toch weer terug verhuisde. Daarnaast zat pedicure Helma.

Electro Techn. Inst. Bur.
Fa. Hoogveld-Smit
DORPSTRAAT 34 - GENDT - TELEFOON 1288

Ook in 1970 hopen wij met onze grote
SORTERING
in raad en daad voor u klaar te staan, met een
nog grotere keus in
LUXE ARTIKELEN

- WASMACHINECOMBINATIES
- CENTRIFUGES - KOEL- EN DIEPVRIESKASTEN
- ELEKTRISCH HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN
- EEN PRACHT COLLECTIE VERLICHTINGSORNAMENTEN

Wij wensen allen
**PRETTIGE
FEESTDAGEN**
en een
VOORSPOEDIG 1970

**Ook voor huis- en krachtinstallaties
het aangewezen adres**

*De volgende keer komt
het laatste stukje Dorp-
straat aan de beurt tot
aan De Klok.*

Hans en Gera Hoogveld.

Umstebjud

We gaon 'n end make aon 't verhaol van Claudius Clojanus. Da he now lang zat geduurd, of dinke gullie d'r a-nders over? Nie da mien da wâ uutmik, want ik naeij toch gewoon mien eige nōdje. Mar wi'j zien now al zwat twee jaor mettie kjel aon de geng en dâ's lang zat, zou'k dinke. Verders bun'k bar druk mé'r 'n boek over dialect. Daor heure gullie ruum op tied nog meer over. Ien de vollegende Ganita Mare schrie-f ik iets over prebie-re. Dâ kan netuurlik van alles zien en daor wou'k 't mar bi'j houwe.

Herman Buurman

Clojanus, wie nie luustere wil mô mar vu-le

Aongepiek

Overall ware aonplekbiljetten ien de stad
Daor kô'j op zie-n dâ Clojanus bar hâ gejat
Kom allemaol naor 't Circus en wis d'r bi'j
Caesar git oordele over zien valsemunterij

Iedereen die kum krieg muntjes ien 'n zak
Dâ sien valse en dör Clojanus eiges gemak
Die ku'j nie gebruke vör 't ko-pe van spulle
Ge mot d'r mé smiete as Clojanus gee lulle

Ôk gee Berlusconi nog naor de tandarts toe
Die sliep dan zien ta-nd tot spits aon toe
Die dinger worde as paötpinne geslepe
Dâ's wêges 't biete, dâ hâ'j wel begrepe

De leeuw Berlusconi.

D'n aonklach van Caesar

Op die vörschrikkelijke dag, d'n erste mei
Was 't Circus kats vol, d'r kon niks mer bi'j
Op de F-side lie-pe ze al drank te vörkope
'n Kwak van die luij ware drek al bezope

Toen wier Clojanus naor binne gebroch
't Gejoel en gekrijs was nie van de loch
Caesar ston op mette ha-nd ien de loch
Hi'j begos mette aonklach hi'j zei wâ tie doch

Ers ware wi'j barre beste vriende
Wi'j konde 't allejekes mé mekaor viende
Mar toen bu'j ien ins vör ow eige begonne
En hé'j d'r allejekes veul bi'j vörzonne

De minse bemietere mé raore bonne
Ôk bu'j nog mé'r 'n reisebureau begonne
Eiges geld make hoe krie'j 't ien de kop
Vör Rome en Caesar is de pap kats op

De boewl bemietere ja, 't afjatte van geld
We hemme alles mar us ekkes opgeteld
Ow kan'k nie mér vörtrouwe dâ stit now vas
Wâ'j dee dâ kan nie en dâ kum nie van pas

Daor hé'j as veurbeeld vör Rome gestaon
Mar gij bun bar van 't rechte pad afgegaon
Dâ ku gi'j vanzelève nie mer vörkope
'k Dink dâ Berlusconi ow hard lee lope

D'n ERAB dâ was wel 'n bar goed plan
Daor gao'k mé deur, daor wor 'k bèter van
De beteikenis van die letters mettie klank
Wör now: Erste Romeinse Algemene Bank

Kan nie begriepe wörrum dâ'j di hé gedaon
Onze vriendschap is naor de ju gegaon
't Laotste woord is vör ow volleges 't rech
Wi'j gaon d'r van uut dâ'j de waarheid zeg

't Laotste woord van Clojanus

Gi'j vroeg mien um naor de Benelux te gaon
En dâ hé'k gedaon um ow bi'j te staon
Dâ was umdâ wi'j mekaor zô goed begrepe
En now zien de ta-nd van Berlusconi geslepe!

De minse joelde, krijste en gooide mé munte
Dâ deje ze vör prijze, ze gooide um punte
Clojanus rakte daor zô allejekes dör van slag
Mé traone rie-p tie stoppe as'k 't zegge mag

Toen wier 't wer rustig ien de tent
Clojanus gebruikte zien acteertalent
Hi'j keek en vroeg: en kan'k now deurgaon?
Of mô'k nog langer vör scha-nd blie-ve staon

Toen wier 't stil en hi'j begon bar te praote
Hi'j zei: daor was'k de baos over veul saldaote
Ôk hâ'k 't bestuur van 't land aon mien nek
En hadde de minse altied 'n grote bek

Dâ was bar veul wèrek 'n te drukke baon
Daor bun'k kats van overstuur gegaon
Overspanne wier'k zo mô'k dâ vörklaore
Mien gemak kon'k djörrum nie bewaore

Wâ'r 't pebliek d'r van von

Bi'j 't pebliek dâ bar onder d'n iendruk was
Kwam vrijlaoting hullie nie zô goed van pas
Mette duum umlèèg stonde op de banke
Clojanus scheet ien de boks en begos te janke

Umdâ NAVO en EEG nog nie ware opgerich
Hâ'k op buutelandse zake mar bar weinig zich
Mé Globaal Traject wou'k ien de polletiek.
Zo mô'j begriepe dâ nie alles is wâ of 't liek

Die'n aonklach klok nie, mé mien is niks mis
Djörrum wil'k hier vandaon umdâ 'j ow vörgis
Lao mien asteblijf gaon dâ vraog'k mé klem
Gezeid mé respect en eerbied, salutem

't Vonnis

Caesar ston op en de minse wiere stil
Hi'j vroeg Clojanus bu'j koud? want gi'j ril
Dâ was mooi gedaon en bar gepraot
Mar d'r lig te veul e-lend van ow op te straot

Djörrum mô'k zegge mé allejekes veul pien
Gi'j blief wâ'j ôk zeg 'n lilleke vulik vör mien
'k Hé dan ôk mè barre spiet motte beslute
D'n duum umlèèg en Berlusconi naor bute

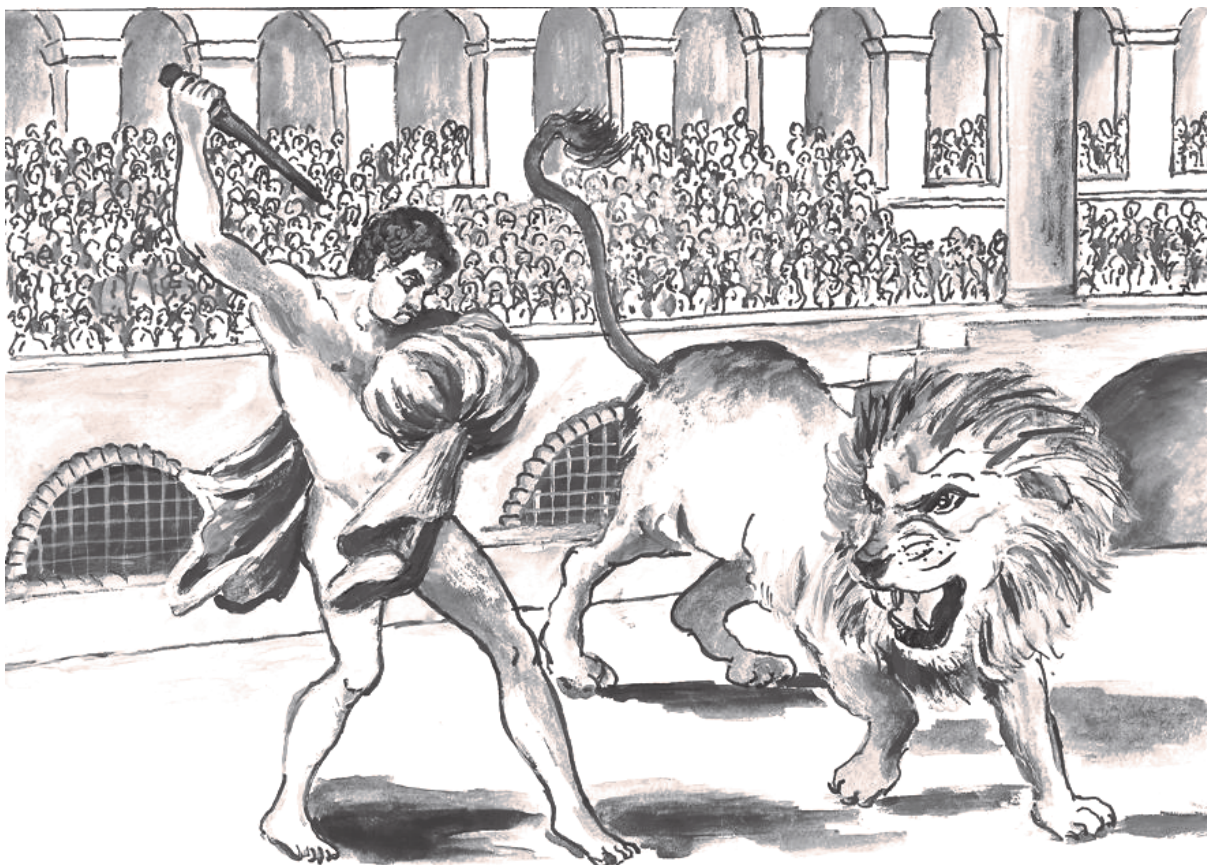
*Dâ kum nie mer
goed!*

Ien die toestand bun'k mette bank begonne
Daor gieng 't geld ien dâ'k kreeg vör de bonne
Maor de minse wouwe ech geld ien tes
Toen hê'k mar muntjes gemak dâ vonde ze bes

't End

Aon alles kum 'n keer 'n end
Clojanus hé'r ons mé zien streke bar vörwend
Wêges 't vonnis krieg tie now zien straf
De tied gee deur, we motte d'r vanaf

Mé zien lage mane en dâ reusachtige lief
 Stoof Berlusconi binne, Clojanus ston stief
 Bang was tie en alles gieng aon 't brulle
 Berlusconi zie stârt gieng bar aon't krulle

Tekeningen: Wilma Schouten-Kregting

En Clojanus krijste en rie-p: O gôdegôdegod
 Dan bees mik mien kepot
 Hoe mô da nou verders?
 Di hâ'k nog nie erders

En alle gladiatoren lachte en ze zonge:
 Tjonge jonge jonge watte spronge
 Mar toen hum 't hemp aon de rug gieng klève
 Zong't publiek hij zal wel nie lang mer lève

De F-side rie-p blief renne mar gao aon't bidde
 Hi'j mik ow kepot, hi'j biet ow kats deurmidde
 Toen wier Clojanus dôr Berlusconi gegrepe
 Die beet 'm deurmidde, de ta-nd ware geslepe

As verzinner van't hele verhaol
 Kan'k zegge dâ was vôr die tied hee normaol
 En as'k now Italiaans et, zoas macaroni
 Dan dink'k nog duk aon de leeuw Berlusconi .

Tekst: Herman Buurman

Silke van Logtestijn, Kersenkoningin 2013 (pag. 17).

Kwartierstaat Kersenkoningin 2013

Silke van Logtestijn, de Kersenkoningin 2013, vond deze functie een hele eer. Haar ouders komen oorspronkelijk uit Soest, maar omdat haar vader een baan kreeg bij de bloemenveiling in Bemmelen verhuisden zij naar Gendt. In oktober 1992 kwam zij ter wereld in het huis waar haar ouders nog steeds wonen. Na een broer kwam zij en daarna volgden nog een zus en een broer. Door het grote gezin was het thuis altijd druk en gezellig en had zij een fijne jeugd.

Op de Tichelaar beleefde zij leuke tijden en leerde er veel, waardoor zij naar het vwo van het OBC-Bemmelen kon. Daar kreeg ze al snel een hechte, grote vriendinnengroep, waar zij een hoop avonturen mee beleefde. Na het behalen van het diploma ging ze in Nijmegen Pedagogische Wetenschappen studeren. Het studentenleven beviel goed en na anderhalf jaar ging ze op kamers. Ondertussen is ze al heel Nijmegen doorverhuisd, geniet nog steeds van het studentenleven en is bezig met de master orthopedagogiek met als specialisatie verstandelijke beperkingen.

Vanaf kleins af aan heeft zij muziek gemaakt. Het begon met blokfluitles, toen pianoles en toen haar vader vroeg of zij het leuk zou vinden om bij de schutterij te gaan, deed ze dat. Hier speelt zij intussen al twaalf jaar saxofoon. Afgelopen

jaar mocht de schutterij het Kersenfeest organiseren en toen ging in januari de telefoon met de vraag of ze Ker-

senkoningin wilde worden... 'Uh ja, natuurlijk, heel graag zelfs'. Op dat moment wist ze dat ze deel uitmaakte van het kersentrio. De repetitie erna probeerde zij gezichten te lezen om te zien wie er nog meer bij zaten. Helaas lukte dat niet en moest ze dus nog even wachten. In februari kwamen ze voor het eerst bij elkaar. Onderweg leek het of iedereen naar haar keek en het door had. Maar natuurlijk was dat helemaal niet zo. Vanaf toen begonnen Lindy Kregting, Michelle Ederveen en zij met de voorbereidingen: het oefenen van de openingsact, het zoeken naar een jurk en schoenen en het doen van proefmake-up en proefkapsels. Dit zorgde voor een hoop voorpret. Hoe dichterbij het Kersenfeest kwamen, hoe meer vragen er op haar afkwamen of ze niet in het kersentrio zat. Tot de laatste dag heeft ze het voor iedereen en zelfs haar broers en zus geheim kunnen houden en toen was het eindelijk zo ver. Na de hele dag voorbereidingen waren ze er klaar voor. Maar toen kwamen de zenuwen voor de openingsact, die ze nog nooit echt hadden kunnen oefenen. Zouden de schoenen niet uitvallen, kwam het draaiorgel wel op de juiste plek, zaten ze wel op tijd in de kist en waren ze er op tijd weer uit? Wat een spanning bracht zo'n gave act met zich mee, maar het ging goed (zie foto pag. 35). En dan sta je daar en zitten er honderden mensen op de tribune. Dat was een erg leuke ervaring! Het Kersenfeest was een weekend waarin ze met een leuk trio en Dyo en Hanne een hoop bijzondere mensen heeft ontmoet, een hoop bijzondere dingen heeft gedaan en ze samen met haar moeder over de finish bij de triatlon kwam. Wat een enorm gaaf weekend! Hierbij wil Silke iedereen die bij het Kersenfeest betrokken was nogmaals bedanken voor het super mooie weekend!

Willem Rasing

32+33 Wouter van LOGTESTIJN 2 nov 1823 Hoogland 10 aug 1887 Soest X1854 Margaretha HILHORST 21 aug 1823 Leusden 26 sep 1896 Soest	34+35 Gerardus Antonius KOK 11 jun 1838 Soest 21 jul 1897 Soest X1866 Petronella HILHORST 4 sep 1836 Soest 21 jun 1916 Soest	36+37 Richardus HILHORST 19 sep 1818 Soest 3 mrt 1896 Soest X1844 Wilhelmina van KLOOSTER 25 jan 1821 Hoogland 30 jun 1899 Soest	38+39 Gerardus van HOFSLOT 1 nov 1817 Soest 1 jan 1896 Soest X1857 Martha WANTENAAR 18 mrt 1832 Soest 17 mrt 1866 Soest	40+41 Pieter Janse van 't KLOOSTER 18 dec 1816 Eemnes 31 jan 1886 Eemnes X1843 Geertruij, Maria EBBENHORST 2 feb 1817 Soest 21 okt 1859 Eemnes	42+43 Gerrit STALENHOEF 26 dec 1818 Eemnes 1 mrt 1893 Eemnes X1843 Anna Gerritse de BOER 13 apr 1820 Eemnes 19 jul 1899 Eemnes	44+45 Nicolaas Johannes de JONG 16 aug 1828 Blaricum 29 apr 1874 Blaricum X1851 Elisabeth van den BRINK 24 feb 1832 Laren 8 dec 1901 Blaricum	46+47 Jacob Lammertsz HEERSCHOP 25 mei 1819 Blaricum 14 okt 1860 Blaricum X1851 Antonia HOL 25 sep 1819 Blaricum 22 mrt 1901 Eemnes
16 Richardus van LOGTE-STIJN 22 dec 1866 Soest 12 mrt 1936 Soest X 7 mei 1892 Soest	17 Richarda Johanna KOK 29 sept 1867 Hamersveld 21 mei 1907 Soest X 9 feb 1884 Soest	18 Petrus HIL-HORST 11 dec 1855 Soest 19 aug 1933 Soest X 9 feb 1884 Soest	19 Johanna van HOFSLOT 2 aug 1861 Soest 7 mrt 1914 Soest X 26 okt 1875 Eemnes	20 Hendrikus Johannes van 't KLOOSTER 20 dec 1849 Eemnes 22 sep 1937 Eemnes X 26 okt 1875 Eemnes	21 Maria STALEN-HOEF 3 apr 1847 Amersfoort 26 okt 1908 Eemnes X 8 mei 1882 Blaricum	22 Lambertus Johannes de JONG 12 aug 1856 Blaricum 13 mrt 1935 Blaricum X 8 mei 1882 Blaricum	23 Richarda HEER-SCHOP 3 mei 1852 Blaricum 28 feb 1917 Blaricum
8 Gerardus van LOGTESTIJN 29 aug 1894 Soest 6 apr 1975 Zeist X 19 jan 1921 Soest		9 Cornelia Antonia HILHORST 31 aug 1894 Soest 29 dec 1988 Soestdijk X 17 sep 1909 Eemnes		10 Gerardus van 't KLOOSTER 18 jul 1884 Eemnes 24 jan 1966 Eemnes X 17 sep 1909 Eemnes		11 Elisabeth Antonia de JONG 18 aug 1883 Laren NH 28 jan 1951 Eemnes	
4 Piet (Petrus Richardus) van LOGTESTIJN 14 dec 1922 Soest X 9 okt 1956 Eemnes				5 Anna Maria van 't KLOOSTER 12 apr 1928 Eemnes 29 okt 1994 Soest			
2 Guus (Gerrit Petrus Maria) van LOGTESTIJN 25 nov 1958 Soest X 7 sept 1984							
		Silke van Kersen 4 oktober 1992 18					

48+49 Simon van der SALM 30 dec 1836 Zoeterwoude 20 okt 1875 Zoeterwoude X 1862 Cornelia ALSEM-GEEST 6 juli 1841 Delft 31 juli 1891 Zoetermeer	50+51 Willem KLEIN 1834 X Maria van LEEUWEN	52+53 Johannes van LEEUWEN 5 mrt 1828 Zoeterwoude 26 april 1877 Zoeterwoude X Agatha van LEEUWEN 15 mei 1824 Zoeterwoude 20 sept 1891 Zoeterwoude	54+55 Joannes van STEEN X Cornelia BAKKER 15 okt 1840 Alkemade 9 juli 1926 Zoeterwoude	56+57 Hendrik van der MEER 1809 22 aug 1875 Woubrugge X Cornelia van LEEUWEN 1816 25 aug 1875 Woubrugge	58+59 Cornelis WINTERS 18 mrt 1832 Koudekerk X Cornelia KOOT	60+61 Arie OVERDE-VEST. 13 juni 1816 Zoeterwoude 19 juni 1896 Zoeterwoude X 1852 Trijntje VOORHAM 20 mrt 1819 Voorschoten 5 april 1864 Stompwijk	62+63 Nicolaas van LEEUWEN 26 nov 1829 Stompwijk X 1859 Catharina van der HARG 11 aug 1829 Kethel
24 Johannes Wilhelmus van der SALM 9 juli 1865 Zoeterwoude 21 sept 1933 Zoeterwoude x 21 apr 1892 Zoeterwoude	25 Claziena KLEIN 14 juli 1868 Zoeterwoude 21 sept 1946 Zoeterwoude	26 Arie van LEEUWEN 20 sept 1865 Zoeterwoude 1 mei 1940 Zoeterwoude X 29 apr 1897 Warmond	27 Theodora van STEEN 20 nov 1871 Warmond 30 nov 1919 Zoeterwoude	28 Gerardus van der MEER 9 mrt 1853 Hoogmade 5 mrt 1925 Woubrugge X 19 apr 1888 Koudekerk	29 Agnes WINTERS 13 apr 1861 Koudekerk 24 feb 1927 Woubrugge	30 Gerardus OVERDE-VEST 2 feb 1856 Stompwijk 24 apr 1937 Stompwijk X 12 juni 1896 Hoofddorp	31 Margaretha Maria van LEEUWEN 3 aug 1870 Nootdorp 13 sep 1962 Nootdorp
12 Simon Nicolaas van der SALM 21 dec 1898 Zoeterwoude 7 juni 1967 Oegstgeest x 27 apr 1927 Zoeterwoude		13 Cornelia Maria van LEEUWEN 29 mei 1899 Zoeterwoude 23 aug 1982 Oegstgeest		14 Cornelis Hendrikus van der MEER 26 dec 1893 Woubrugge 28 juli 1970 Woubrugge x 14 mei 1929 Stompwijk		15 Johanna Helena OVERDEVEST 30 juli 1906 Stompwijk 3 mei 1999 Hoogmade	
6 Cornelis Johannes van der SALM 6 jan 1935 Oegstgeest 14 febr 2014 Amersfoort X 6 jan 1960 Woubrugge				7 Gerarda Catharina van der MEER 16 feb 1935 Hoogmade			
3 Cornia (Cornelia Maria Casina) van der SALM 31 okt 1960 Soest Soest							

LOGTESTIJN
koningin 2013
Gendt

Erfenis van het verlies

De strijd om de wederopbouw van boerderijen tijdens en na de Tweede Wereldoorlog

Verslag lezing 10 februari 2014 door Sophie Elpers

Sophie Elpers is recentelijk gepromoveerd op het onderwerp wederopbouw boerderijen.

Op maandag 10 februari werd al snel duidelijk dat het druk zou worden bij Villa Ganita. Al vroeg kwamen de eerste mensen binnendruppelen. Wellicht mede dankzij het artikel dat De Gelderlander aan de lezing besteedde.

Wederopbouwboerderijen zijn niet specifiek iets van deze streek; ze staan door het hele land. De bewoners van deze boerderijen weten vaak wat een wederopbouwboerderij betekent, maar menigeen was niet bekend met de term, totdat de boerderij De Horsten in het nieuws kwam. Deze moest gesloopt worden omdat de Oranjes daar iets anders wilden en er werd flink tegen geprotesteerd. De sloop zou doorgegaan zijn als er geen asbestproblemen geweest waren. Nu staat de boerderij er nog steeds.

In Nederland werden in de oorlog 9.000 boerderijen verwoest en 4.000 beschadigd. Noord-Brabant werd het sterkst getroffen. De herstelperiode liep officieel van 1940 tot 1960 maar in 1955 waren de meeste boerderijen wel hersteld. In onze provincie werden 2.406 boerderijen getroffen, waarvan er 49 in Gendt stonden, al waren de gemeentegrenzen toen anders dan nu. Bureau Wederopbouw Boerderijen (BWB) in Zwolle moest voor het herstel zorg dragen. Nederland werd onderverdeeld in districten en rayons; adviescommissies moesten rapporteren aan boer en district. Gendt viel onder het district Elst, wat een klein district was, maar met grote schade.

In de Wieringermeerpolder waren al voor de oorlog veel nieuwe en moderne boerderijen gebouwd, die veelal ontworpen waren door architect A.D. van Eck. Voor de wederopbouw wilde men ook die soort moderne boerderijen: efficiënt, hygiënisch, niet te groot, en brandveilig. Maar omdat Van Eck directeur van BWB werd, vreesde men dat er allemaal dezelfde boerderijen zouden komen. Men wilde liever streekeigen gebouwen; de Friese boerderij ziet er immers heel anders uit dan een Gelderse, Brabantse of Limburgse boerderij.

Voor de voedselvoorziening van ons land was het belangrijk dat de boerderijen snel herbouwd werden. Al in 1943 werd begonnen met herstel van de schade, maar een herstelde boerderij werd soms ook voor een tweede keer getroffen. Gelukkig was de schade dan meestal minder groot omdat de herbouwde boerderijen een betere constructie hadden. Robert Olthof (Heidemij) was aangesteld om te controleren of er volgens de regels werd gebouwd en of de samenwerking met boer en boerin goed verliep. Plattelandsvrouwen verenigden zich om o.a. aan te geven wat hun wensen waren en er werden zelfs een paar brochures uitgegeven ter ondersteuning van discussies met architect en aannemers. De getroffen boer moest (eventueel met behulp van een ambtenaar) een schadeformulier invullen en

inleveren met een reconstructieschets van een eigen architect uit de streek. Zo kreeg BWB inzicht in de kosten.

Zolang de boerderijen nog niet herbouwd waren, woonde men in noodwoningen. Sommigen waren gebouwd door BWB, klein en van steen, maar er waren ook zelfgemaakte gebouwtjes, soms van hout uit de loopgraven of met carbolineum bewerkt hout. Met warm weer was het in zo'n woning niet te houden.

Nieuwe boerderijen werden opgebouwd met sobere bakstenen, schouderstukken met pannendaken, kleine roederamen (tegen de wens van de plattelandsvrouwen in verband met het moeilijker schoonmaken). De stallen kregen betonnen ramen en ventilatiekokers, zoals bij de boerderijen in de Wieringermeerpolder.

Pauze tijdens de lezing.

De boerderij van familie Buijng in Gendt heeft details van de Delftse School. Op de boerderij van de familie Roelofs in de Langstraat zit een bekende steen die vaak op deze wederopbouwboerderijen te vinden is. Het beeldt de overwinning op de oorlog uit: de leeuw herrijst uit de vlammen. Het citaat uit De Gelderlander over deze lezing, dat mevrouw Leenders van de Welderman, het graag wat luxer en moderner wilde, past precies bij de richtlijnen van BWB. Toch waren er ook regels waaraan men moest wennen, zoals het maken van een 'mooie' kamer. Die kwam er niet in; dat was niet wat BWB wilde,

want elk vertrek moest gebruikt worden. Wel kwam er een doucheruimte, wat ook niet iedereen gewend was en dus wel eens werd gebruikt voor het opbergen van gereedschap of het overhouden van planten. De meeste bewoners waren erg blij met hun herstelde maar sobere boerderij. Iemand die meer eisen had moest bijbetalen en BWB moedigde dit zeker niet aan. Op Nude 19 in Rhenen is zo'n 'prachtige' boerderij met klokgevel te zien, aangepast aan de eisen van de eigenaar Alexis de Ridder, maar dit bleef zeldzaam. Later kwam meer standaardisering al bleef het streekeigene wel bestaan. Ook kwamen er grote gelede wederopbouwboerderijen o.a. in Zeeland en Noord-Brabant (Empel). Dit waren laagbouw boerderijen, strak en modern. Veiliger nog en goedkoper bouwen. Men vond deze boerderijen afschrikwekkend en slecht voor het toe-

risme ofwel een nationale ramp. BWB noemde dit sentimentele romantiek. Het was een verantwoord model. Gelukkig werden er maar een paar van gebouwd.

Sophie Elpers vertelde ter afsluiting nog dat de mensen die ze voor dit onderzoek had geïnterviewd soms nog de koude rillingen kregen als ze vertelden over de levensomstandigheden toen in de noodwoningen. Wel werd die tijd ervaren als een nieuw begin. Wie interesse heeft voor deze boerderijen kan ook eens kijken op www.meertens.knaw.nl/bwb/

Door de plaatsnaam in te vullen vindt u alle adressen in die plaats.

Ria Schouten-de Haan

Voor degenen zonder internet volgt hier een lijst van boerderijen uit de wederopbouwperiode in Gendt (dus van rond 1940-1960 waardoor de eigenaren en nummering nu vaak niet meer overeenkomen). Lijst is opgesteld door

Willem Rasing.

Adres		Architect	Naam eigenaar
Angerensestraat 03		Levels, M.H.	Gerrits, J.J.
Broeksestraat	gesloopt	onbekend	Jansen Gebr.
Broeksestraat	gesloopt	Bovenkamp L.C. van den	Haas, J.A. de
Broeksestraat 07		Bovenkamp L.C. van den	Rutjes, R.J.
Broeksestraat 18		Mekveld Azn	Hendriks B.J.
Dorpstraat 09		Bovenkamp L.C. van den	Nienhaus H.J.
Dorpstraat 21		Cornelissen J.P.	Milder W.A.
Flierensestraat 01		Bovenkamp L.C. van den	Artz Th.G.
Flierensestraat 03		Bovenkamp L.C. van den	Roelofsen M.J.A.
Flierensestraat 04		Bosma, J, Houten L. van	Leenders, J.J.
Flierensestraat 05		Bovenkamp L.C. van den	Roelofsen A.Th
Flierensestraat 10		Heelsbergen C. van	Meurs W.J.
Flierensestraat 58	gesloopt	Bovenkamp L.C. van den	Aaldering A.
Flierensestraat 61		Cornelissen J.P.	Lenderink C.C.
Galgendaal	gesloopt	Boss, A.Th.J.	Burgers J.M.
Galgendaal	gesloopt	Bosma, J, Houten L. van	Hofs B.
Galgendaal	gesloopt	Cornelissen J.P.	Hutmacher W.
Galgendaal	gesloopt	Heelsbergen C. van	Scholten H.
Galgendaal 06		Bovenkamp L.C. van den	Pruyn Th.A.J.
Galgendaal 15		Bosma, J, Houten L. van	Ederveen J.
Galgendaal 28		Bovenkamp L.C. van den	Driel P.J. van
Hegsestraat 20		Cornelissen J.P.	Milder J.A.
Hemelstraat 01		Bovenkamp L.C. van den	Meurs C.M.
Hemelstraat 02		Klijnstra M.	Nienhaus A.J.
Kapelstraat 17	gesloopt	Bleeker, J en Wijtzes	Burgers, Th.
Kommerdijk 02		Bovenkamp L.C. van den	Burgers, Th.
Kommerdijk 13		Rotshuizen en Dekker	Meekeren W.J. van
Kommerdijk 30		Stegeman, H,	Witjes, W.G.
Kommerdijk 34		Heelsbergen C. van	Schouten, J.A.
Langstraat 223		Bleeker, J en Wijtzes	Haan, J. de
Langstraat 243		Bovenkamp L.C. van den	Scholten G.J.
Langstraat 253		Stegeman, H,	Meijer B.
Langstraat 289		Bovenkamp L.C. van den	Heijden J.G. van der
Langstraat 291		Bovenkamp L.C. van den	Scholten J.P.
Langstraat 36		Bleeker, J en Wijtzes	Peters, E.
Langstraat 38		Bovenkamp L.C. van den	J.G.H. Salemink
Langstraat 50		Stralen J.A. van	Heijden H.A. van der
Nijmeegsestraat 48		Cornelissen J.P.	Geurts, J.D.
Olyhorststraat 01		Bovenkamp L.C. van den	Berns M.G
Olyhorststraat 15		Bovenkamp L.C. van den	Leenders, A. W.
Woerdsestraat 02		Bovenkamp L.C. van den	Peters, P.A.
Zandvoort 58		Cornelissen J.P.	Jeurissen J.A.W.
Zandvoort 62		Boss, A.Th.J.	Rasing, W.
Zandvoortsestraat 12		Bovenkamp L.C. van den	Luenen W.B. van
Zandvoortsestraat 14		Martin, H.Th. en Koolhaas, M.	Buurman, M.
Zandvoortsestraat 20		Bovenkamp L.C. van den	Andriessen J.

Herbergen, logementen, cafés

Deel II

De Drankwet

De eerste drankwet dateert van 1881 en had tot doel de detailhandel in sterke drank te reguleren. De wet verbood voortaan het zonder vergunning schenken van sterke drank in openbare gelegenheden. De burgemeester van een gemeente moest een register bijhouden: Register van Verleende Vergunningen voor den Verkoop van Sterken drank in 't klein. In het register werd de naam van de eigenaar vermeld, het huisnummer, de plek van het dranklokaal in het pand en het aantal jaren dat vergunning verleend was. In het jaar 1901/1902 zijn er in Gendt 22 vergunningen uitgegeven aan dranklokalen. In 1904 werd de wet aangepast. Er kwam verlof A en B: zwakalcoholische en alcoholvrije dranken en een volledige vergunning voor sterke drank. Ook de tweede Drankwet bracht niet het resultaat dat men hoopte. Dus werd weer een aanpassing van de wet voorbereid en die leidde in 1931 tot de derde Drankwet. In die wet werden er meerdere soorten vergunningen in het leven geroepen. De drank- en horecawet werd nog vele malen aangepast.

Herberg De Kroon

Als je bij Ruimzicht de Waaldijk afging, had je meteen rechts herberg De Kroon. In 1832 is de weduwe van Hendrik Sam, Maria van der Hans, eigenaresse van boerderij en herberg De Kroon. Ze is ook nog eigenaresse van 23 bunder grond in de secties A, C en D. Haar zoon Steven Hendrik Sam, die getrouwd was met Maria Pruijn, afkomstig uit de buurtschap Kommerdijk, werd later eigenaar van boerderij en herberg De Kroon.

Markt met helemaal rechts herberg De Kroon.

In 1882, toen er voor het eerst een vergunning aangevraagd moest worden, was hun zoon Willem Sam eigenaar. Na het overlijden van Willem bleef zijn ongehuwde zus Gesuina Sam nog tot 1888 eigenares. Na haar werd Wilhelmus Peters eigenaar van De Kroon.

Albert Mathijssen, die getrouwd was met Maria Burgers, kocht van hem in 1892 De Kroon. Albert was ondernemend en had naast zijn boerderij en café ook nog een houtzagerij.

Tweede van rechts Albert Mathijssen tussen zijn personeel.

Hij begon ook nog eens een werkplaats waar steenvormen werden gemaakt voor de steenfabrieken. Het is bekend dat bij De Kroon vele contracten werden getekend, zeker als het ging om de verkoop of koop van een huis. Ook aanbestedingen voor de bouw van huizen of zelfs voor de bouw van de nieuwe kerk in 1908 vonden er plaats net als trekhondenkeuringen.

Op 28 januari 1928 brandde het pand af. Er kwamen zeven runderen, een paard en een groot aantal kippen in de vuurzee om. Albert Mathijssen woonde nog even in een oude dokterswoning,

maar vertrok daarna naar Huissen en nam de naam De Kroon mee. Zijn nieuwe pand kreeg in 1930 die naam en bestaat nog. Albert Mattijssen overleed in 1940; zijn echtgenote Maria Burgers was in 1927 al overleden in Gendt.

Op de plaats van het afgebrande huis aan de Markt werd een woonhuis met café gebouwd met weer de naam De Kroon. Willem Seegers werd daar eigenaar van. Willem had eerder een houtzagerij in Hulhuizen. In dat pand heeft Toon Willemsen zich toen gehuisvest.

Later heeft Frits Janssen nog gewoond in De Kroon en hadden jeugdverenigingen er een onderkomen. Ook de Boerenleenbank had er een ruimte. Dokter Burg was er trouwens in 1942 al gaan wonen en had er zijn praktijk samen met zijn vrouw Maria Bastiaan, ook arts.

Sociale functie van de herberg

In dorpen waren de herbergen eeuwenlang de openbare gelegenheden waar vergaderingen van het dorpsbestuur en rechtszittingen werden er gehouden, evenals openbare verkopen en openbare verpachtingen. Handelsreizigers liepen er even binnen om wat te drinken; marktkooplui verzamelden zich aan de tap als 's middags de zaken gedaan waren. Tijdens de kermis, paardenmarkt en andere feesten zaten de herbergen vol volk van alle rang en stand. Later kozen verenigingen het café als bijeenkomstlokaal; er

hoefde meestal geen zaalhuur betaald te worden. Zondags uit de kerk zochten dorpsbewoners elkaar op in een herberg om van gedachten te wisselen of om een kaartje te leggen. Ook op het biljart rolde het balletje op tien van rood.

De Klok

Op deze plaats stond in 1832 een huis met erf waarvan Gradus Mathijssen eigenaar was. Na hem werd Gradus Evers eigenaar van De Klok tot 1886. Hendrikus Bosman was eigenaar tot 1910. Jan Schaars (ook wel genoemd ome Hè) was in 1906 van Angerlo naar Gendt gekomen met zijn broer Hend en zus Hermina. Broers en zus hadden in Gendt het pand Ruimzicht aan de dijk gekocht. Waarschijnlijk hadden ze in Ruimzicht ook een herberg. In 1910 trouwde ome Hè met Johanna Nas (tante Anneke) uit Bemmelen en kochten ze De Klok van Hendrikus Bosman.

Tante Anneke en ome Hè.

Het paar kreeg geen kinderen. In de Tweede Wereldoorlog is hun pand zwaar beschadigd. Tijdens de herstelwerkzaamheden woonde het paar weer tijdelijk op de oude stek Ruimzicht aan de dijk. Daar was weer een ruimte ingericht die als café dienst deed.

Nood Hotel „RUIMZICHT” Gendt

Heerlijk zitje - Prima consumptie
Ook alle dranken per maat
Concurrerende prijzen

Beleefd aanbevelend,

J. H. SCHAARS Dijk A 104

Jan Schaars, de zoon van Hend Schaars, die getrouwd was met Grada Elfring nam het café over van ome Hè en tante Anneke.

Hotel — Café — Restaurant

„DE KLOK”

Omdat Jan Schaars ook een transportbedrijf begon, kon zijn broer Harrie die getrouwd was met Hendrica Kampschreur, het café runnen. Na een paar jaar voelde Harrie niets meer voor het café en vertrok naar Nijmegen. Jan en Grada gingen het café weer opnieuw exploiteren. In 1964 huurden Cas en Joke Kruip, afkomstig uit Lich-

Joke en Cas Kruip.

tenvoorde, het pand van Jan en Grada. Die laats-ten gingen boven wonen waar ook ome Hè en tante Anneke een plek gevonden hadden. Na twee jaar het pand gehuurd te hebben, kochten

De Klok, gezien vanaf de Markt.

Joke en Cas het café restaurant De Klok. Voor hun 40-jarig jubileum in 2005 is het grondig verbouwd. Het was een goed lopende zaak, waar Joke het heft in handen hield, zodat er weinig dronkaards naar buiten tuimelden zoals dat vroeger vaak gebeurde. Na een ernstige ziekte overleed Cas Kruip op 17 oktober 2010. Joke verkocht haar zaak aan de accountants Guijt en Meijer. Het café-restaurant wordt nu door drie personen voortgezet: Jochem Kersten die al meer dan 12 jaar meedraaide bij Cas en Joke, Bart van Nunen en Roy Wiltink.

Het Witte Paard

Het pand aan de Dorpstraat op de kruising met de Dijkstraat kende vele herbergiers. Eind 19e, begin 20e eeuw, komen vele namen voor van families die in dit pand gewoond kunnen hebben, zoals Gelsing, Mantz, Hendriks en Milder, allemaal familie van elkaar.

Hendrikus Gelsing was getrouwd met Johanna Mantz. Na het overlijden van Hendrikus, trouwde Johanna met Jan Milder. Na het overlijden van Johanna trouwde Jan Milder met de weduwe Florentina Hendriks. Jan Milder overleed in 1901.

Het Witte Paard van Schaars.

Gerardus (Grad) Meurs had een relatie met Johanna (Anna) Milder, de dochter van Jan Milder uit zijn eerste huwelijk. Grad trouwde in 1903

CAFE „HET WITTE PAARD” JAC. SCHAARS

Komt zien naar onze nieuw ingerichte zaal
voor Bruiloften en partijen

Tevens alle dagen VERS CONSUMPTIE IJS

met Anna en dit paar werd waarschijnlijk eigenaar. In 1905 kocht Grad Meurs de Gendtsche Molen van molenaar Harry Peters en ging later ook bij de molen wonen. Grad die meer koopman was dan kastelein, verkocht in 1914 de zaak aan Hendricus Schaars.

Hendricus Schaars (de Dikke van Schaars) was, zoals al eerder beschreven, in 1906 naar Gendt gekomen vanuit Angerlo en woonde in Ruimzicht aan de dijk. Hend trouwde met Allegonda Roelofs uit Haalderen en gingen wonen in het pand aan de Dorpstraat. Ze hadden café, winkeltje, weegbrug en garagebedrijf.

Het stel kreeg zeven zonen: Herman, Jan, Wim, Thee, Harrie, Geert en Koos.

Koos en Mientje Schaars.

Toen Koos teruggekeerd was uit Indië, kreeg hij verkering met Mientje Kampschreur, de zus van Hermina die met Harrie Schaars getrouwd was. Koos en Mientje trouwden in 1955 en namen het bedrijf over van Hend en Allegonda, de ouders van Koos. Ze noemden hun stek café-restaurant Het Witte Paard. Na het overlijden van Koos in 1963 zette Mientje het bedrijf nog 15 jaren voort. Daarna werden Nol en Toos Tinneveld

Toos en Nol Tinneveld.

eigenaar en veranderde Het Witte Paard in Im Weissen Rössl. Dit paar maakte hetzelfde mee; Nol overleed op 20 januari 2000 en Toos zette het bedrijf voort. Toos overleed op 26 februari 2012. Tot op de dag van vandaag runnen de kinderen de zaak.

Im Weissen Rössl van Tinneveld.

De Bonte Os

Jan Milder woonde op de plaats aan de Dijkstraat waar nu de familie Zwartkruis woont en had daar een herberg genaamd De Bonte Os. Na Jan zette zijn zoon Theodorus (Dos) het bedrijf voort. De herberg annex snoepwinkeltje, maar voornamelijk boerderij brandde in 1932 af.

Geheel rechts herberg De Bonte Os.

Café Central

Gijsbert Verheijen was in 1832 eigenaar van dit pand aan de Leemstraat. Na hem werd Willem Reijnders eigenaar en herbergier tot 1884 en na hem Antonius Ruysbroek tot 1888.

Café Central en de bakkerij van Verheijen.

Evert Verheij, ook wel geschreven Verheijen, kwam van Pannerden en trouwde met Geertruide Baltussen, afkomstig uit Driel. Het paar vestigde zich in 1888 in de Leemstraat, daar waar Gert Walravens zijn pand had. Ze kregen zes dochters en twee zonen en hadden later ook nog twee pleegkinderen. Vijf maanden na de geboorte van de jongste dochter overleed Evert in 1901 op 54-jarige leeftijd. Geertruide bleef het café exploite-

De familie Verheijen.

ren. Het was een ondernemend gezin. Naast het café hadden ze een grote bakkerij en een winkel waar kruidenierswaren werden verkocht. Het café was op de bovenverdieping van het pand. Ze kochten ook nog het pand naast hen, waar burgemeester Crevels had gewoond. Die was op de Markt gaan wonen. Het café en de kruidenierswinkel maakten later plaats voor een manufacturenwinkel die in de Tweede Wereldoorlog geheel werd vernield. Het pand is niet meer herbouwd. Na de oorlog stonden jarenlang kermisattributen op het terrein en kon er op voetbal veld worden door de kinderen van de tegenover gelegen school. Een van de dochters, Maria, trouwde met Jo van der Meulen die later burgemeester van Gendt werd. Frans die ongehuwd en eigenaar was, is op 25 oktober 1950 in het CWZ in Nijmegen overleden.

W. POLHOUT, UTRECHT

Wijnhandel
Likeurstokerij

Alle Wijnen, Likeuren enz. van bovenstaande firma zijn alléén verkrijgbaar bij:

Erven Verheijen - Gendt

Extra aanbevolen:

Polhout's Oude Jenever, Boll en Dunlop Oude Jenever.

Café De Herberg

Herman Boerstal, geboren op 25 september 1876 in Didam, kwam begin 1900 naar Gendt om in een bakkerij de kost te verdienen. Herman leerde Dora Evers kennen, ook afkomstig uit Didam. Dora werkte de laatste zes maanden in Arnhem. Ze bouwden een huis naast de in aanbouw zijnde nieuwe Sint Martinuskerk aan de Nijmeegsestraat in 1908. Op 2 juli in dat jaar trouwden

ze en waren het eerste paar waarvan de huwelijksvoltrekking plaatsvond in de nieuwe kerk. Herman begon een café, bakkerij en een kleine kruidenierswinkel. Daarnaast had hij ook nog varkens en fruit. In de jaren die volgden werden vijf kinderen geboren: drie meisjes en twee jongens, waarvan de laatste, Hendricus, maar een dag heeft geleefd.

De familie Boerstal.

Zoon Wim volgde zijn vader op en trouwde met Willemien Leenders, beter bekend als Zus van het Huis te Gendt. De fruitboomgaard van Boerstal was ondertussen onteigend en bebouwd. De kruidenierswinkel werd uitgebreid en kreeg de naam Centra. Uit het huwelijk van Wim en Zus werden twee zonen geboren: Harry en Cor. Harry volgde zijn vader Wim weer op en trouwde met Henny Joosten; ze kregen een dochter Anke. Twintig jaar hield Harry de levensmiddelenzaak

Wim en Zus Boerstal.

erbij. Daarna is de zaak grondig verbouwd en werd de winkel een multifunctionele ruimte voor vergaderingen, koffietafels en kleine partijtjes. Voor veel families was het traditie om hun bruiloften bij Boerstal te vieren. Dat was de 12½, 25,

Harry en Henny Boerstal.

40, 50 en vaak ook nog de 60-jarige bruiloft. Harry en Henny kregen geen opvolger en beëindigden in 2013 hun bedrijf.

Café De Herberg van Boerstal.

Hutmacher aan de Waaldijk

In 1832 woont Derk Jan Ederveen aan de Waaldijk in een woning die eerder dienst deed als verdedigingswerk. Men noemde dit een Reduit. Later bleek die overbodig te zijn. Bekend is dat Gert Hutmacher en Anna Derksen er

in woonden en naast hun boerenbedrijf er ook een herberg in hadden. Na het overlijden van

Gert trouwde Anna met Jan Burgers. In de Tweede Wereldoorlog is ook dit gebouw net als alle andere woningen aan de dijk door oorlogsgeweld verloren gegaan.

Wim van Meekeren

Theodorus Pruijn was eigenaar van een herberg in de Kommerdijk. Theodorus trouwde met Hendrina Milder. Na het overlijden van Theodorus in

.....
W. J. van Meekeren,
CAFÉ- ♦
BILLARD.
G E N D T
 Beleefd
 aanbevelend.

.....
 Everdina Knuiman uit Huissen en ze kregen vijf dochters. Hun pand is in de Tweede Wereldoor-

log verwoest. Na de oorlog is er een nieuw pand op dezelfde plaats gebouwd. Vele jonge mannen hebben daar het biljarten geleerd. Er werd om het biljart gedanst op muziek en zang van Catharina Valente. Voor de vaste klanten bakte moeke Van Meekeren in de nachtelijke uren nog een uitsmijter. Omdat er geen opvolger was, hebben ze hun bedrijf verkocht aan Bernardus Luub die van Herwen en Aerdt kwam. Daar kwamen overdag zijn klanten bijeen. Het café vormde een trefpunt voor mannen die heel graag een borreltje of een pilsje lustten. Na het overlijden van Bernardus is het bedrijf niet meer door anderen voortgezet.

Het gezin Van Meekeren.

Twee processen-verbaal in de Kommerdijk

Wegens het houden van muziek en danspartij zonder vergunning en het te laat openhouden en verblijven in een herberg. Benevens een ambtsledige verklaring van de niet vergunning daartoe. J. Seegers en J.A. van Meekeren, de beide verbaaliseerden houden hun herberg ± een half uur gaans van de kom der gemeente. Bij beiden komt het meermalen voor dat niet op tijd van het sluitingsuur gesloten is. Bovendien staat J. Seegers bekend als iemand die zelve niet geheel vrij is van sterken dranken in wiens herberg door het misbruik maken daarvan, meermalen kleine ongeregelheden voorvallen.

Herberg Seegers

Johannes Seegers vroeg zoals alle herbergen verplicht vergunning aan in 1882. Hij had al eerder zijn herberg. Deze herberg was bij de afrit aan de dijk waar later Hentje Evers en Anna Kuster woonden en nog later zijn zoon Henk en Tine Walravens.

Jan Schennink

Jan Schennink in de Kommerdijk die getrouwd was met Wilhelmina (Miena) Heijligers verkocht

.....
HOOFDAGENT:
VOLLENHOVEN'S BIEREN, AMSTERDAM
AGENT:
DORTMUNDER UNION BIEREN,
DORTMUND, DUISCHLAND.
 BELEEFD AANBEVELEND,
J. W. TH. SCHENNINK, GENDT
 TELEFOON No. 41

naast kruidenierswaren ook bier en rookartikelen.

Mina en Jan Schennink.

J.R. Holland bierhandel

Johannes Rutgerus Holland, beter bekend als Ruth Holland, had zijn bierhandel in de Leemstraat, later Dorpstraat in Gendt. Een groot reclamebord op zijn huis verraadde wat voor merk bier hij verkocht. Zijn zoon Bernard begon een café in Haalderen. Thee Meurs van de Lootakker trouwde met dochter Marietje Holland en nam de bierhandel over aan de Dorpstraat.

Bernard met twee zussen en zijn moeder op de bierwagen.

Fa. HOLLAND-MEURS

HANDEL IN:

★ BIER, LIMONADE,

★ WIJNEN EN LIKEUREN

GENDT — DORPSTRAAT — Telefoon 337

Beleefd aanbevelend

Henk Klaassen

Op het bord tegen de gevel staat:

PHOENIX BIEREN

J.R. HOLLAND-GENDT

Familie Holland op het spoor van de BSM.

Thee bediende vele cafe's in Gendt met het kostelijke vocht. Later bracht de groothandel zelf het bier naar de klanten.

Nieuwe boeken

Wij zijn hier maar alleen, een boek over de lotgevallen van de joodse slager Northeimer uit Tolkamer net voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog, is recent verschenen. Het is geschreven door mr. Mark Slinkman, burgemeester van de gemeente Rijnwaarden. De prijs is € 24,95 excl. verzendkosten. Het boek over het gezin Northeimer dat omkwam in Auschwitz is te bestellen via info@heemkundekringrijnwaarden.nl

Voor geïnteresseerden in reisverhalen: het boek *Voetsporen – Op schrijverspad door het landschap van de grote rivieren*, is op 13 mei in Café Oortjeshekken in de Ooijpolder gepresenteerd.

De mens heeft al duizenden jaren gewandeld. Vanaf ±1820 maakten studenten, predikanten en pastoors lange voetreizen en beschreven wat en wie ze onderweg tegenkwamen. Sindsdien verschenen tot op de dag van vandaag veel boeken met reisverslagen.

Dit inspireerde Wim Huijser en Krijno Horlings om een bloemlezing te maken van schrijvers die door het landschap van de grote rivieren in Gelderland trokken. Langs de Rijn, de Waal en de Maas en dwars door de Betuwe, met de Linge als middelpunt. Het landschap is al eeuwenlang een rijke inspiratiebron geweest voor schrijvers

als Jacob van Lennep, Adriaan Walraven Engelen, Jac. P. Thijsse, Nescio en vele anderen, tot in onze tijd o.a. John Jansen van Galen en Koos van Zomeren. Hun indrukken op lange voetreizen waren het uitgangspunt van dit boek.

ISBN 978-90-75271-76-8. De prijs is tot 15 augustus € 19,90, daarna € 24,90.

Ook onlangs verschenen: *Bedrijf en Bestaan, Twee eeuwen economische geschiedenis van Gelderland*. De historicus Piet van Cruyningen beschrijft hierin het effect van de industriële revolutie op het Gelderse landschap. De baksteen-, papier- en metaalindustrie waar Gelderland om bekend staat, komen in dit boek aan bod met

wetenswaardigheden over tal van grote en kleine bedrijven.

ISBN 978 94 625 8014 5, Prijs € 34,95. Te bestellen via isienot@wbooks.com

Een aantal huizen in de Burchtgraafstraat wordt binnenkort gesloopt. Van een van onze leden die vroeger daar woonde, ontvingen wij de volgende herinneringen aan deze straat.

Toen ik nog klein was

Tot 1950 hebben we op de Dries A 145 gewoond. We liepen dan vaak over de dijk naar de kleuterschool en zagen zo wat er in de polder gebeurde. In 1951 verhuisden we naar de Burchtgraafstraat 3 en kwamen precies tegenover de garage van Hent van Leuven te wonen en dat was gewoon heel interessant. Ik had een enorme belangstelling voor auto's en techniek en

flesje bier halen en op laten schrijven, maar zoals later zou blijken, mocht dat van zijn moeder helemaal niet, want hij betaalde nooit. Zij kreeg de rekening aan 't eind van de maand en dan was 't oorlog in de werkplaats.

Toen wij eind december 1950 als een van de eerste bewoners in de Burchtgraafstraat kwamen te

In het midden Burchtgraafstraat 3, de voormalige woning van de familie Langen.

heel voorzichtig ging ik zo af en toe eens op de drempel van de ingang staan om te kijken wat er zoal gedaan werd. Deze interesse viel op, zodat Wim me binnen vroeg om te helpen. Dat was in 't begin wat opruimen en schoonmaken, maar al vrij snel mocht ik helpen met het demonteren van een motor van een Chevrolet die was vastgelopen. Alle onderdelen werden netjes op een rij gelegd op een stuk karton en schoongepoetst. De kleppen moesten geschuurd worden en de zuigerveren moesten worden vervangen; kortom de hele motor ging uit elkaar en nadat alles was gerepareerd ging de boel weer in elkaar en werd de motor weer in de auto geplaatst.

Zo gebeurde het af en toe dat Wim dorst had en mocht ik bij Karel van Driel (de bakker) een

wonen, stond er op de plaats waar de straat op de Dorpstraat moest worden aangesloten nog een grote houten kapschuur, die vol stond met prachtige auto 's, zoals Chevrolet, Oldsmobile, Pontiac en meer van wat nu klassieke oldtimers worden genoemd. Wij mochten die dan ook geregeld wassen en poetsen. Deze auto 's waren in gebruik als taxi en voor de verhuur.

Maar uiteindelijk moest deze schuur gesloopt worden om de aansluiting op de Dorpstraat te maken en veel oude spatborden, bumpers, motorkappen en dergelijke moesten weg. Jan Menten, de oud-ijzerboer uit die tijd, heeft er heel wat vrachtes weggesleept en wat er over bleef (koplampen, spatborden, richtingaanwijzers enz.) is gedumpt in een sloot die achter het eerste

blok huizen van de Burchtgraafstraat lag en dicht werd gegoooid. Lang hebben we daar nog last van gehad.

Een ander vermeldenswaardig gebeuren gaat over de houten schuur die naast de werkplaats stond. In die schuur zaten wat varkens en kippen en er lag een hele voorraad voer. Er kwam daarvoor steeds meer last van ongedierte. Zo werd de brandweer er een keer bijgehaald, zogenaamd voor een oefening, en werden de slangen in de dubbele wanden gestopt. Op meerdere plaatsen kwamen, toen de volle druk erop stond, enorme ratten uit de wanden springen die een veilig onderkomen zochten in de buurt.

Er was in Hulhuizen inmiddels een zand en grind bedrijf (van Hendrik Cornelissen) dat een vracht-

*Links de R.K. noodkerk en rechts garage Van Leuven.
De vrachtwagen staat naast de garage.*

wagen had die niet zo best was. Dat was dus ook een goede klant van de firma Van Leuven. Die wagen stond er wel drie tot vier keer per week met de klep omhoog voor reparatie. Zus van Leuven was geregeld onderweg als taxichauffeur, terwijl broer Koen ook als monteur in het bedrijf werkte (hij was een prima monteur).

Enkele jaren later werd het bedrijf uitgebreid met het dealerschap van Gazelle fietsen (1958) en was ik waarschijnlijk de eerste klant die de winkel uitging met een speciaal bestelde blauwe fiets met drie versnellingen om voor het tweede jaar naar de ambachtschool in Huissen te fietsen (dat was 1959-1960). Nadat ik het eerste jaar had gefietst op een oude fiets, die ik van Jan Menten

van zijn vrachtwagen mocht halen en helemaal heb opgeknapt en geschilderd.

Moeder van Leuven had, zoals men toen zei, de broek aan (zij was de baas). Haar man Hent was heel makkelijk. Hij ging geregeld met zijn vrachtwagentje op pad en was vaak bezig met zijn dieren en de tuin, terwijl Zus taxi reed en Wim en Koen de reparaties deden. Er was nog een broer en dat was Hent; een man die graag wilde verdienen en op allerlei manieren aan de kost probeerde te komen. Zo begon hij op een gegeven moment met mijn vader een handeltje in tweedehands wagentjes, veelal Volkswagen en Morris, die stonden geparkeerd achter de woningen Burchtgraafstraat 3 en 5. Ze werden na een opknap- en poetsbeurt verhandeld op de automarkten in Apeldoorn en Utrecht en ik mocht dan vaak mee.

Nog een bijzonderheid van de Burchtgraafstraat is, dat er aan de andere kant, waar de straat aansluit op de Dijkstraat, een houten huisje stond. Dat was ongeveer op de plaats waar de Torenlaan begint. Dat huisje was van Gerardus Johannes Geveling, die getrouwd was met Clara Stephanian Langen. Het is later in de jaren vijftig daar weg gehaald.

In de Burchtgraafstraat was toen nog geen riole-ring. We hadden allemaal een septic-tank voor 't huis, die een paar keer per jaar leeggezogen moest worden. Dan kwam Jan van Majje (Jan van Wissen) met de gierkar en leegde dan meerdere putten op een dag. De hele straat lag dan vol met het goedje, wat een behoorlijke stank met zich meebracht.

Het vervolg was, dat er eind jaren vijftig, begin jaren zestig, riolering werd aangelegd. De hele straat heeft toen erg lang open gelegen en daarna is de straat nog een keer of drie opengemaakt, omdat er steeds verzakkingen optraden. Dat had, zoals men toen vertelde, te maken met het verleden. Er zou een (Burcht)graaf gelegen hebben, een gracht. De straat werd toen dan ook de Beruchtegraafstraat genoemd.

Iemand met een wichelroede heeft dat later bevestigd en dat zou ook de oorzaak kunnen zijn van het feit dat er in deze straat zoveel mensen ziek waren. Maar het was een gezellige straat en met oudjaar hadden we carbid voor 't pakken. Het stond bij de garagedeur buiten bij Van Leuven. Dat gebruikte men voor autogeenlassen.

Peter Langen

Welkom nieuwe leden

Uit Gendt, tenzij anders vermeld:
Mevr. B. Pere
Mevr. H.S.M. Wiltink-Klaassen, Elst
Dhr. J. Buijing
Dhr. A.J.J. van de Sant
Mevr. G. Driessen
Dhr. R. Eppink
Dhr. W. Venselaar
Dhr. E. Derksen
Dhr. B. Raaijmakers, Doornenburg
Mevr. R. Wissing
Dhr. G.B.J. Balk, Elst
Dhr. J.J. van Bon, Oosterhout
Dhr. J. van Groningen
Dhr. W.M.P. Kaak, Doornenburg
Dhr. G. Kersten
Dhr. J. Leenders, Beneden-Leeuwen
Dhr. P. Nienhaus
Dhr. H. Rensen
Dhr. Th.E. Schouten
Dhr. J. Verhoeven, Nijmegen
Dhr. J. Th. Verhoeven
Dhr. Th. Verhoeven, Huissen
Dhr. J. Visser, Haalderen
Dhr. H. Cornelissen
Mevr. A. de Haar, Bommel
Dhr. S.C.B. Ooms
Dhr. R.M.G.M. Abels
Dhr. J. Meeuwsen

Inmiddels hebben we **766 leden!**

Aanwinsten

Ontvangen van:

Wim van Loevezijn, enkele filmpjes
Uit nalatenschap **Willemien Langen-Dekkers**
via H.K. Doornenburg, honderden bidprentjes
Wim Meijer, 1 paar schaatsen
Dolf Flintrop, aantal foto's
Eef Buurman, bidprentjes
Ellie Engelen, in bruikleen vier fotoalbums en
drie dvd's van De Zonnebloem
Lian Steenhof, werkstuk over Gendt van drie
leerlingen Stedelijk Gymnasium Nijmegen
Joke Kruip, dvd's
Truus Rensen, catechismus
Peter Langen, 3 plaquettes Pro Corpore
Robert Braam, dvd kersenfeest 1985
C. van Moerkerk, foto fam. Van Haaren
Jos Banning, foto dijkmagazijn bij Vahali
Els Rothmans, enkele foto's Dorpstraat
Henk Basten, akte oprichting Stichting Hulp in
de huishouding Gendt

Overleden: onze leden

Petrus Antonius Joseph (Piet) Scholten,
echtgenoot van Trees Scholten-Teunissen
Geboren op 9 maart 1934
Overleden op 26 januari 2014

**Wilhelmina Geertruida Josephina (Mimi)
Rasing-Janssen**,
weduwe van Frits Rasing
Geboren op 2 april 1925
Overleden op 30 januari 2014

**Catharina Johanna Geertruida (Toos)
Pinta-Wissing**, weduwe van Bernard Pinta
Geboren in 5 februari 1928
Overleden op 9 februari 2014

Jacoba Marijke (Coby) Diets-Klijn
echtgenote van Erijk Diets
Geboren op 19 oktober 1943
Overleden op 11 februari 2014

Johannes Gerardus (Jan) Schouten,
weduwnaar van Ria Schouten-Kuster
Geboren op 7 april 1942
Overleden op 13 februari 2014

Gerardus Henricus (Gerard) Klaassen,
weduwnaar van Riet Klaassen-Goris
Geboren op 30 maart 1930
Overleden op 4 maart 2014

**Alexander Hendrikus Bernardus (Alex)
Cornelissen**,
Geboren op 2 juni 1939
Overleden op 5 maart 2015
en zijn echtgenote

Johanna Wilhelmina Theodora (Joke) Hoekjan
Geboren op 18 oktober 1942
Overleden op 29 april 2014

Onze vrijwilligster
Marietje Hendriks-Teunissen,
echtgenote van Jan Hendriks
Geboren op 3 januari 1932
Overleden op 23 maart 2014

Johannes Gerardus (Jan) Rensen,
weduwnaar van Ditty Rensen
Geboren op 7 november 1915
Overleden op 7 april 2014

Wij wensen de achterblijvers veel troost en steun.

De openingsact van het Kersenfeest 2013: het trio kwam uit een gat in de grond!

Colofon:

e-mail: info@historischekringgente.nl
 website: www.historischekringgente.nl
www.facebook.com/historischekringGente
 Lidmaatschap € 15,- per jaar
 Lidmaatschap met jaarboek Terugblik € 22,-

Webmaster: Aad Hendriks

Redactie Ganita mare:
 Yvonne de Boer-Ravestein (eindredactie)
 Mia Gerrits-Bouwman
 Henk Klaassen
 Geert Visser

Onze redactie is te bereiken via bovenstaand e-mail adres, maar ook op de in de kolom hiernaast genoemde adressen en telefoonnummers.

Huisvesting: in Villa Ganita
 Nijmeegsestraat 19, 6691 CK Gendt

Betalingen:
 Hist.Kring Gente te Gendt
 bank NL93 RABO 01164 26 705

Drukwerk Ganita Mare: DATADRUUK

ISSN: 1878-7908

Bestuur Historische Kring Gente

Voorzitter: Willem Rasing
 Bernhardstraat 22, 6691 ZM GENDT,
 tel. 0481-424546

Secretaris: Yvonne de Boer,
 Waterwolf 31, 6681 TH BEMMEL,
 tel. 0481 422400

Penningmeester: Geert Witjes,
 De Haspel 9, 6691 PP GENDT,
 tel. 0481 422851

Foto- en knipselarchief: Riet Berends-Peters,
 Baron van Gendtlaan 7, 6691 ZH GENDT,
 tel. 0481 422471

Genealogie: Mia Gerrits-Bouwman,
 Steenakker 11, 6691 DM GENDT,
 tel. 0481 423543

Geografie: Gerard Janssen,
 Nijverheidsweg 15, 6691 EZ GENDT,
 tel. 0481 431324

Presentaties: Henk Klaassen,
 v.d.Duyn van Maasdamstr. 8, 6691 CT GENDT,
 tel. 0481 424253

Jaarprogramma: Ria Schouten-de Haan,
 't Hof 10, 6691 HK GENDT,
 tel. 0481-422781

Welkom op de maandagavond vanaf 20.00 uur en op de woensdagmorgen vanaf 09.30 uur.

Al is het alleen maar voor de koffie.

Bjent zei:

Now hemme ze d'n hele gemeinteraod awér dör mekaor gehusseld. Die luij zien hee nie wies.